

Sarajevski Purim

Hag (h)a-Asirim (hebr.) = “Dan usužnjenika” – praznik sarajevskog Jevrejstva koji se slavi u spomen na oslobođenje sarajevskog haham-bašija Rav Moše Danona i drugih opštinskih uglednika iz zatvora u koji ih je, Oktobra mjeseca 1819. godine, bacio nasilni i pohlepni valija Ruždi-paša pod izlikom da su prouzrokovali smrt Moše Havija, sarajevskog Jevrejina koji je prešao na Islam i postao derviš Ahmed – prijeteći da će ih pogubiti ukoliko mu sarajevska jevrejska opština ne isplati 500 000 groša (u prvoj varijanti tražio je samo 50 000 – ali se ubrzo predomislio i udesetorostručio iznos) odštete za život pomenutog derviš Ahmeda.

Sarajevska ulema, ajani, trgovci i uglednici stadoše na branik šerijata ne htjevši preći ćutke preko Ruždi-pašina zuluma, samovlašća i zloupotrebe zakona i položaja – nego se pobuniše protiv nepravde i oslobodiše usužnjene Jevreje, poslavši, istovremeno, arzuhal porti u kome su opisali Ruždi-pašine zulume, zahtijevajući da ga se smijeni, i da se na njegovo mjesto postavi pravedan upravitelj provincije. Njihova molba bi uslišena – a sarajevski Jevreji spašeni.

Ovaj praznik slavi se četvrtog dana mjeseca Marhešvana (4. Hešvana) – a po prazniku Purim kojim se slavi spasenje Jevreja iz ruku mido-persijskog velikog vezira (H)amana koji je ishodovao od cara Ahašveroša dekret o potpunom uništenju Jevreja – i ovaj praznik sarajevskih Jevreja naziva se imenom Purim – **Purim di Saraj** ili, u prevodu sa Ladina, **Sarajevski Purim**.

Za sarajevski Purim prije redovnih molitava pjevale su se posebni pijutim kojima se slavio Bog koji spase Rav Danona i ostale sarajevske jevrejske odličnike iz ruku zlog Ruždi-paše. Kratki kadiš koji se čita prije uvodnih blagoslova za Kerijat Šema izvodi se na ovaj praznik u posebnoj melodiji. Dok Zeki-eff. Atias nije sastavio čuvenu sarajevsku megilu (Megila di Saraj) u mnogim se porodicama događaj prepričavao po sjećanju.

Kasnije se, posebno u krugu oko Zeki-eff., ustalio običaj da se na Hag (h)a-asirim poslije večernje molitve čita megila koja opisuje cijeli događaj. Pomenuta megila bila je napisana na španskom, ali se izvornik izgubio – i do nas je došao samo skraćeni prevod na naš jezik.